

nega zbora in h krati izjavil, da tudi ne vsprejme več izvolitve v deželni zbor.

Štajarsko. Kienzlov predlog gledé na slov. celjsko gimnazijo je dotični odsek v toliko predelal, da se vlada poziva, naj se ona posvetuje z deželnim šolskim svetom, ako namerava ugoditi slovenskim srednješolskim težnjam na Spod. Štajarskem. Ker v deželnem šolskem svetu ni nobenega slovenskega zastopnika, zato je ta predlog ničeven.

Koroško. Obratno ravnateljstvo državnih železnic bode iz Beljaka premeščeno v Gradec. — Prva volitev v Vobrah je bila ovržena. Pri tej volitvi so spravili Slovenci le polovico svojih odbornikov v občinski zastop. Dne 11. t. m. so v drugič volili in tokrat je slovenska stranka sijajno zmaga.

Kranjsko. Vse deželne potreščine znašajo letos 1.008.558 gld., pokritje 129.676 gld., torej primanjkljaj 878.882 gld., ki se bode pokrili z dosedanjimi prikladami in novo naklado na pivo. V zadnji seji deželnega zbora so poslanci jednoglasno vsprejeli predlog o sirotinskih in hiralskih ustanovah povodom cesarjeve petdesetletnice. — V Krškem so zadnjo nedeljo na volilnem shodu soglasno proglasili profesorja Tomo Zupana kandidatom za prihodnjo državnozborsko volitev.

Primorsko. Dne 13. t. m. je bila v goriškem deželnem zboru seja napovedana. Slov. poslancev ni prišel nobeden, laški vsi. Ker pa deželnem zbor ni bil sklepčen, izjavil je deželni glavar, da ne more otvoriti zborovanja. In tako se je moral končati deželni zbor goriški. — V Trstu hočejo ustanoviti katoliško mladeniško družbo. S tem upajo Trst rešiti popolnemu brezverstvu. Naj ta namera kmalu postane dejanje!

Dalmatinsko. Vlada bi rada združila zmerno hrvatsko stranko, Srbe in Italijane proti Biankinijevi stranki, katere zalteva zjedinenje Dalmacije s Hrvaško. Ako se Klaić in njegovi tovariši temu udajo, prišli bodo ob vse zaupanje v Dalmaciji. — Deželni zbor je sklenil, da se v pomorski šoli vpelje hrvaški učni jezik.

Ogersko. Minister Banffy se povsod kaže vrednega naslednika Wekerlejevega. Pokazal je to tudi pri imenovanju novih članov gosposke zbornice. Poklicana sta namreč v gosposko zbornico dva zagrizena liberalca Döry in framasonski mojster Emerih Ivanka. — Pri volitvi v Čakovcu so za učnega ministra Vlašiča kupovali glasove po 20, 30 in celo 50 gld. Zato pa je ljudska stranka proti tej volitvi uložila ugovor.

Vnanje države.

Rim. Okrožnica sv. očeta o vshodnih cerkvah izide o veliki noči. Prej se pride v Rim armenski patrijarh Azarian, da se kongregacija vshodnih zadev ž njim posvetuje. — Te dni se v Rimu mudi praški kardinal, grof Schönborn.

Francosko. Ministerski predsednik Ribot je dne 16. t. m. v poslanski zbornici branil proračun za bogočastje in se ustavljal predlogu socijalnih demokratov, naj se loči cerkev od države in naj se v ta namen pripravi temu primerna postava o društvih. Ribot je odgovarjal, da bi to bilo nekako žuganje, ki bi vznemirjalo deželo, in pristavil čudno opazko, da se ni prišel trenotek za tako postavo.

Nemško. Vsa nemška mesta, ki imajo nad 10.000 prebivalcev, nameravajo Bismarka o priliki 80letnega rojstnega dne imenovati za častnega meščana. — Cesar Viljem je oni dan vsprejel odposlanstvo kmetijske zveze. Rekel je, da bode že državni svet za kmetijstvo kaj koristnega sklenil; toda preveč naj nihče ne pričakuje.

Rusko. Ako je res, da dobra politika donša tudi dobre finance, potem mora ruska politika sedaj prav dobra biti. Proračun za leto 1895. kaže 1143 milijonov

rubljev dohodkov in 1120 milijonov izdatkov. Prebitka je torej 23 milijonov. Ako pa pomislimo, da je med izdatki 131 milijonov za dobrodelne naprave, potem prebitek znaša 143 milijonov rubljev, s kakršnim prebitkom se nobena evropska država ne more ponasati.

Portugalsko. V tej državi pridno razširjajo republikanske nauke učitelji. Zato se je vladi zdelo potrebno, prepovedati, da se državni učitelji ne smejo udeleževati nobenih proti kralju naperjenih shodov ter nobenih enakih pojavov.

Azijsko. O vojni med Japonci in Kitajci imamo danes to-le poročati: Dne 16. t. m. je 15.000 Kitajcev z 12 topovi napalo Kajčeng, toda Japonci so jih zavrtili. Kitajci imajo nad 100 mrtvih, Japonci pa bojda le 3 in 2 ranjenca. Kitajski admiral Ting se je sam ustrelil, ko se je prej z Japonci pogodil, da se uda. Japonci bodo vojake kitajskih trdnjav vajhajvajskih in kitajskih ladij odpeljali do japonske vojne črte in potem je izpustili.

Za poduk in kratek čas.

Vurberg.

(Krajepisno zgodovinska črtica; spisal M. Slekovce.)

(Dalje.)

Ogerski gubernator Ivan Hunyady, Korvin imenovan, je, želeč zmaščevati se nad svojim nasprotnikom grofom Celjskim, požgal temu mesto Varaždin, potem pa z veliko armado prihrul mimo Borla na Dravsko polje. Ker mu deželni glavar mirnega prehoda proti Celju ni dovolil, temveč je zoper njega celo deželno brambo sklical, začel je Hunyady marcija 1446 s svojimi trumami v okolici Ptuja hudo pustošiti. Razdjal je Dornavo in požgal mnogo vasij. Celjski stotnik Janez Vitovec ga je sicer napadal zdaj od ene, zdaj zopet od druge strani, ali eden oddelek ogerske armade je drl naprej proti Slov. Bistrici ter jo začel oblegati. Pa Janez Vitovec je še o pravem času tje dospel in oba napada srečno odbil. Med tem je deželna bramba ogersko glavno armado med Ptujem in Mariborom napadla, a Hunyady jo je premagal in prek Drave in Mure zapodil. Potem je poslal sina svoje sestre, Jakoba Sekelja, s trumo konjnikov in pešcev čez Konjice proti Celju, a ker sta tega Friderik in Ulrik Celjski zastavila, užgal je v bližini Celja več vasij ter se vrnil k Hunyady-u. Videč, da Slov. Bistrico ne dobi tako lahko v svojo oblast in da utegne v sredi med deželnimi brambovci in celjsko armado imeti sitnobe, sklenil je z Vitovcem dvadnevno premirje ter je v tem času s svojimi trumami naglo proti Dravi potegnil. Višje Vurberga so Ogri prebrodili Dravo, kjer jih mnogo utonilo. Potem so napadli Vurberg, a ker se ga niso mogli polastiti, drli so proti Ptuju. Toda tam so našli že pogumnega Vitovca, ki je bil med tem mestu na pomoč prihitel. Zato so pleneč in požigajoč hruli v Medjimurje, od tam pa čez Legrad in Koprivnico dalje naprej, njim za petami pa hrabri Vitovec.¹⁾

Leutold Stubenberski je bil nekaj časa tudi deželni glavar na Štajarskem ter je naveden med onimi štajarskimi plemenitniki, ki so novembra 1462 prihiteli na Dunaj v pomoč cesarju Frideriku, katerega so od vojvode Alberta našuntani Dunajčani v lastnem gradu oblegali.²⁾

Po Leutoldu Stuberskem je Vurberg dobil njegov

¹⁾ Dr. Fr. v. Krones, Die Freien von Saneck, II., 103—106; Muchar, Gesch. Steierm., VII., 332—336 in Aquil. Jul. Caesar, Annales Duc. Styriae, III., 426.

²⁾ Muchar, Gesch. Steierm., VIII., 30 in drugi.

sin Janez, ki je bil z Marto, hčerjo znanega Andreja Baumkircherja, oženjen. Ko se je slednji, našantan od kralja Matjaža I. 1468. vzdignil zoper kralja Friderika III., bil je Janez Stubenberski eden njegovih glavnih pristav, ki so zlasti l. 1469. pomagali po Štajarskem ropati in požigati. Dne 30. junija 1470 je neljuba zadeva bila sicer v Velikovecu na Koroškem na videz poravnana in Baumkircher od cesarja pomiloščen, a že čez kratek čas se je razprtija ponovila in prežalostno končala. Ko se je Andrej Baumkircher dne 23. aprila 1471 s svojim oprodo Greissenegkerjem in z nekaterimi zavezniki podal v Gradec, kjer se mu je bilo zaradi veleizdaje zagovarjati in opravičevati, sklenila se je bila njegova smrt. Obravnavo ž njim so nalašč do večera zavlekli. Ob solnénem zahodu je prezaupljivi obtoženec bežal s spremstvom iz grada iskat svojih konj in hlapcev. Ker teh niso več našli, hiteli so proti takratnim Murskim vratom. A v tem zazvoni večerni zvon z grada, in sicer poprej nego navadno. Na to znamenje se zaprejo vrata in vitezi so bili v mestu zaprti in s silo prijeti. Takoj pride rabelj z duhovnikom in dene Baumkircherja in Greissenegkerja ob glavo. Druge viteze, med njimi Janeza Stubenberskega, pa so zvezali in v ječo vrgli.¹⁾

Boječ se, da tudi njega smrtna kazen zadene, dal je Janez Stubenberski doto svoje žene, namreč 1000 gld. v zlatu in 2000 gld., katere je bil on jej priženil, na vurberski grajščini tako zavarovati, da bi dobivala 3000 funtov vinarjev letnih dohodkov.²⁾

Izpuščen iz ječe je še do l. 1476. živel. Po njegovi smrti dobila je udoma Marta od solnograškega nadškofa Vurberg v fevd³⁾ ter ga je posedala do l. 1480., ko je umrla.

Po njej sta Vurberg podedovala njuna sina Baltazar in Gašpar. V njuni dobi se je po Vurberski okolici razlegel bojni hrup, kajti zaporedoma so prirazbijali Ogrji in Turki na Štajarsko ter so, kakor drugod, tako tudi v ptujski okolici napravili mnogo škode. Zlasti pa je leto 1493. bilo osodepolno za Vurberg. Trume divjih Turčinov, ki so pod vodstvom Jakuba paše bile avgusta t. l. na Štajarsko prihrule in mnogo gradov in cerkvá razdrle, lotile so se tudi Vurberga. Gradu se sicer niso moglo polastiti, a toliko drzneje so razsajale v cerkvi blažene device Marije, katero so oropale in z nečloveškimi hudobijami oskrunile, potem pa, prebrodivši Dravo, drville plence in požigajoč proti Gori. Z nepopisljivo grozo sta brata Gašpar in Baltazar Stubenberski gledala s svojimi ljudmi iz grada po širokem Dravskem polju, kjer sta plam in dim kazala pot, koder so besni Turki razsajali. Ko pa je Jakob Sekelj, lastnik ormoškega grada, dospel s 5000 konjiki v Ptuj, pridružila sta se mu tudi brata Stubenberska s svojim krdelom in s skupno močjo so ljuto druhal pregnali srečno iz domovine.

Kmalu za Turki oglasila se je v ptujski okolici kuga, ki je ugonobila mnogo ljudij. Ko je ta koncem 15. veka prenehala, dala sta brata Gašpar in Baltazar zelo poškodovano cerkvico Matere božje v Vurbergu popraviti ter jej na vzhodni strani prizidati kapelico, kar je l. 1510. dne 25. avgusta s pooblaščenjem solnograškega nadškofa posvetil lavantinski škof Lenart Peverl. Isti škof je dne 26. avgusta t. l. posvetil tudi kapelico, katero je Gašpar Stubenberski bil dal v vurberskem gradu postaviti.⁴⁾ (Dalje prih.)

Smešnica. Učitelj: »Kaj je Bog storil sedmi dan?« —

Učence: »Sedmi dan je Bog počival.« — Učitelj: »No, in kaj še?« — Učence: »K maši je šel!«

Razne stvari.

(Instalacija in imenovanje.) Dne 19. febr. so milostlj. knezoškof slovesno umestili v stolni cerkvi novega kanonika, preč. gospoda dr. Ivana Mlakarja, in ga imenovali konzistorijalnim svetovalcem.

(Lepo slavnost) so 19. t. m. ob 5. popoldne priredili gojenci dijaškega semenišča na čast novoumeščenemu kanoniku in ljubljenu ravnatelju, preč. gosp. dr. Ivanu Mlakarju. Slavnost so s svojo navzočnostjo počastili milostlj. knezoškof, p. n. gg. stolni prost in stolni dekan in več gg. duhovnikov.

(Ljudski shod) 17. t. m. pri Sv. Lenartu v Slov. gor. je bil jako dobro obiskan. Navdušeno se je izrekla zaupnica slov. deželnim in državnim poslancem ter bila sklenjena resolucija o razdelitvi staj. deželnega šolskega sveta v nemški in slov. oddelek. Več prihodnjie.

(Polit. narodno-gospodarsko društvo) pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah ima v nedeljo, 24. t. m. svoje redno letno zborovanje, o kateri priliki prvič nastopi novi moški pevski zbor juršinski.

(Slovensko šolo), katero bode to pomlad začela zidati v Velikovecu na Koroškem družba sv. Cirila in Metoda za 16.000 gld., bodo vodile oč. šolske sestre iz Maribora. Za to prepotrebno šolo naj vsak Slovenec po svoji zmoglosti daruje!

(Občina Imenq) ob Sotli je poslala gosp. poslancu Mih. Vošnjaku peticiji za slovenske paralelke na gimnaziji v Celju in za preosnovitev dostojbinstva na novi podlagi.

(Konjiško kat. polit. društvo) je imelo 17. t. m. svoj redni občni zbor, pri katerem je poročal deželni poslanec g. dr. Jos. Sernec o izstopu iz dež. zbora. Društvo je njemu in njegovim tovarišem izreklo zahvalo in zaupnico ter sklenilo peticijo na državni zbor za slov. gimnazijo v Celju.

(Kmetijsko bralno društvo v Framu) priredi v soboto, dne 23. t. m. v prostorih g. Stampfna s prijaznim sodelovanjem slovenjebistrških tamburašev in domačih pevcev veselico, h kateri se udje in po udih vpeljani gostje prijazno vabijo.

(Celjska slov. gimnazija.) Hohenwartov klub je bil 20. t. m. na Dunaju sklican na sejo, da se posvetuje o proračunu in o davčni reformi. Klub je soglasno sklenil, da ostane pri svojem lani storjenem sklepu in da bo glasoval za dotično proračunsko postavko z izrečnim pristavkom, da je novo slov.-nemško gimnazijo ustanoviti v Celju.

(Občina Zreče) je odposlala peticiji za novo domovinsko postavo in za usnovo slovensko-nemško gimnazije v Celju.

(Narodna čitalnica v Ljutomeru) priredi prih. nedeljo v gostilnici g. J. Vaupotiča zabavni večer z igro: »Bob iz Kranja«, koncertom in plesom. Začetek ob 7. uri. Druga vabila se ne izdajo.

(Nezgoda na železnici.) Dne 20. t. m. zjutraj je na postaji Laze na Kranjskem trčil mešani vlak ob tovorni vlak, vsled česar so bili trije vozovi poškodovani. Ranjen ni bil nihče. Nezgoda se je primerila, ker je bila megla tako gosta, da strojevodji nista videla bližajočega se vlaka.

(Mednarodni lopovi.) Nevarno tatovsko zvezo je zasledila policija v Budapešti. Obtožno gradivo proti zaprtim lopovom narašča od dne do dne, kajti sleherni dan prihajajo nove ovadbe iz raznih velikih mest, ovadbe, tičoe se velikih tatvin, katere imajo na vesti v prvi vrsti Papakosta, Affedakis in Stalio. Preiskava je dognala, da morajo imeti omenjeni trije, že zaprti lopovi, še najmanj šest sokrivcev in »zaveznikov«, katerim je policija že na sledu.

¹⁾ Dr. Fr. v. Krones, Gesch. Oesterreichs. II. 433 in 433.

²⁾ in ³⁾ C. Schmutz, Hist.-top. Lexicon v. St., IV., 128 in 414.

⁴⁾ Knezoškofjski arhiv v Mariboru.